

Галінка Якімюк з Чыжоў. Фота Я. Чэрнякевіч.

№ 22 (1085) ГАЗЕТА БЕЛАРУСКІХ ДЗЯЦЕЙ У ПОЛЬШЧЫ 28.V.1978 г.

Ю. Каваль

БУЛЬБЯНЫ САБАКА

(Заканчэнне)

— Трэба курыцу абскубсці, — сказаў дзядзька Акім. — Распальвай вогнішча.

Пакуль я вазіўся з вогнішчам, дзядзька Акім ачысціў курыцу і хутка ў катле забулькаў суп. Я памешваў яго доўгай лыжкай і стараўся абудзіць сваё сумленне, але яно драмала.

— Паабедаем, як людзі, — сказаў дзядзька Акім.

Дзіўна было сядзець ля вогнішча ў нашым садзе. Вакол цвілі сады, а ў нас — вогнішча, зялёная трава.

Паеўшы, дзядзька Акім падвесіў над агнём чайнік і заспяваў:

Что стоишь, качаясь,
Тонкая рябіна...

Тузік ляжаў ля яго ног і задумліва слухаў, варушыў вушамі, быццам баяўся прапусціць хоць слова. А калі дзядзька Акім дайшоў да слоў „но нельзя рябіне к дубу перебраться“, на вочы Тузіка набегла сляза.

— Гэй, там! — пачулася раптам.

Ля брамкі стаяў чалавек у саламяным капелюшы.

— Хто тут гаспадар?

— Праходзь, зямляк, — сказаў дзядзька Акім. — Чаго праз плот крычаць.

— Няма чаго мне ў вас рабіць, — злосна сказаў гаспадар курыцы, але на панадворак увайшоў.

— Сядзем, пагутарым, — казаў дзядзька Акім. — Колькі вы курэй трымаеце? З дзесяць?

— „Дзесяць“, — хмыкнуў гаспадар, — дваццаць дзве было, а цяпер вось дваццаць адна...

Дзядзька Акім выцягнуў з каструлькі звараную бульбіну, абабраў яе, сказаўшы: „Смачная“. Ён падаў яе гаспадару курыцы. Той узяў бульбіну, пасаліў і надкусіў.

— Смачная бульба, — памяркоўна сказаў ён. — Як вы яе вырошчваеце?

— Мы ніяк не вырошчваем, — засмяяўся дзядзька Акім, — таму што мы працаўнікі бульбянога складу. Нам правізія належыцца. Насып сабе колькі трэба.

Дзядзька Акім паглядзеў на мяне.

У чалавека няшчасце: наш сабака з'еў яго курыцу. Няхай насыпле, колькі хоча, каб душа не балела.

* * *

На другі дзень я купіў у краме парадачны ланцуг і прычапіў ім бульбянога сабаку да елкі.

* * *

Аднак душа ў гаспадара курыцы ўсё-такі відаць балела. Аднойчы раніцай каля нашай брамкі паявіўся міліцыянер. Ён доўга чытаў плакат пра бульбянога сабаку і нарэшце адважыўся ўвайсці.

Тузік сядзеў на ланцугу і, вядома, здалёк заўважыў міліцыянера. Ён нацэліўся на яго вачыма, хацеў было грозна забрахаць, але чамусьці раздумаў. Дзіўная рэч —

ён не брахаў і не рваўся, каб разарваць увайшоўшага.

— На гэтага сабаку паступіла заява, што ён душыць курэй. А вы гэтых курэй з'ядаеце.

— Толькі адну курку, — удакладніў я. — За якую ўжо заплачана.

Сяржант хмыкнуў і зноў пачаў разглядаць Тузіка.

Міралюбна віляючы хвастом, Тузік павярнуўся да сяржанта правым бокам, потым левым бокам, як да фатографа.

— Вельмі гэта мірны сабака, — заўважыў я.

— А чаму ён бульбяны? Гэта што, парода такая?

Тут я дастаў з кішэні бульбіну і кінуў яе Тузіку. Тузік спрытна перахапіў яе ў лёце і культурна з'еў.

— Дзіўнае стварэнне, — падазрона сказаў сяржант. — Сырую бульбу есць. А пагладзіць яго можна?

— Можна.

Толькі тут я зразумеў, які ўсё такі Тузік вялікі акцёр. Пакуль міліцыянер вадзіў рукою па нячэсаным загрыўку, бульбяны сабака скромна закрыў вочы і віляў хвастом, як робяць гэта хатнія сабачкі. Я нават падумаў, што ён лізне міліцыянера па руцэ, але Тузік стрымаўся.

— Дзіўна, — сказаў міліцыянер. — Казалі, што ён вельмі злы, усіх шарпае, а я яго гладжу.

— Тузік адчувае добрага чалавека, — не стрымаўся я.

Міліцыянер страхнуў з далоняў сабачы пух і працягнуў мне руку:

— Будзем знаёмы.

Мы паціснулі адзін другому рукі, і міліцыянер накіраваўся да варот. Праходзячы каля Тузіка, ён нахіліўся і па-бацькоўску патрапаў сабаку.

— Ну, малайчына, малайчына...

І вось тут, калі міліцыянер павярнуўся спіной, пракляты бульбяны сабака-ілгун раптам стаў на заднія лапы і страшэнна гаркнуў міліцыянеру ў самае вуха. Пабялеўшы міліцыянер адскочыў убок, а Тузік упаў на зямлю і рагатаў да слёз, качаючыся на спіне.

— Яшчэ адна курыца, — крыкнуў здалёк міліцыянер, — і ўсё!

* * *

Але больш не было ні курэй, ні заяў. Лета скончылася. Мне трэба было вяртацца ў горад, а Тузіку — на бульбяны склад.

У той год у садах пахла грыбамі, а ў лясах — яблыкамі.

Птушыныя галасы

У гаі салоўка
Заспяваў,
Зашчоўкаў.
— Фію-так,
Фію-так, —
Адгукнуўся
Ў садзе шпак.
Жаўрукі
Каля лясочка
Зазвінелі,
Што званочкі.
І шчабеча
Ластаўка
Ў чыстым небе
Ласкава.
Перапёлка
Ўсіх прасіць
Стала гэтак:
— Жаць-касіць!

А зязюля
На суку
Адказала ёй:
— Ку-ку!..
— Дра-дра, —
Горла драў
Драч гарласты
Паміж траў,
Так стараўся,
Напінаўся,
Ледзьве голас
Не сарваў.
На сасонцы
Невысокай
Сойка
Сварыцца
З сарокай:
— Чэ-чэ-чэ!
— Крэ-крэ-крэ!

Хто сварлівых
Разбярэ?..
Ды абрыдла
Гругану
Слухаць
Гэту гаману.
Закрычаў
Як гаспадар:
— Годзе!
Сціхніце!
Кар-р, кар-р!
І заціхлі
Раптам птушкі,
Анямелі весялушкі,
А праз момант
салаўі
Зноў зашчоўкалі
Ў гаі.
І не змоўкнуць
Да відна —
Не баяцца
Гругана.

Верабейчык

Плача, плача
Верабейчык,
Сам маленькі,
Як каменьчык,
Шараваценькі,
Рудаваценькі:
— Што за гора,
Што за ліха,
Дзе матулька-
вераб'іха,
Хто мне есці дасць
І піць,
Як галоднаму мне
жыць?..
Цік-чывяк,
Цік-чывяк —
Хоць бы трапіўся
Чарвяк!..
Прыляцела

Вераб'іха:
— Ціха, сынку,
Ціха, ціха...
Што ты скачаш,
Што ты плачаш,
Вось чарвяк;
Хіба не бачыш?..
Зацілікаў
Верабейчык,
Сам маленькі,
Як каменьчык,
Дзюбай-носам
Пакруціў:
— Вельмі смачна,
Ціў-ціў-ціў!
Толькі мала,
Вельмі мала...
Прынясі
Яшчэ мне,
Мама!

А. Дзеружынскі

Эдзі Агняцвет

ШЧОДРЫ ЦІШКА

На гармоніку губным
Цішка наш іграе:
— Ці-лі, ці-лі, ці-лі-тым, —
Доўга не сціхае.
Просіць Ганка брата Цішку:
— Можа, я пайграю крышку?

— Ці-лі, ці-лі; ці-лі-тай,
Тры гадзінкі пачакай!

На паліцы год ляжыць
Маляванка-кніжка.
— Не чапай яе! — дрыжыць
Шчодры хлопчык Цішка.

І ў адказ гаворыць Ганка:
— Дай мне дзірку з абаранка,
З камізэлькі — рукавы,
Волас з брытай галавы!

— Я не дам! — злуецца
Цішка. —
Адчапіся ты, малышка!

— Цішка, глянь, а вось цукеркі
У сярэбраных паперках...
— Мне аддай, сама не еш,
Ганка, зубкі папсуеш!

Міхась Машара

БЯРОЗКА

Вясёлая бярозка,
зялёная мая!
Прыгожую прычоску
дала табе вясна.

Адна ты на паляне,
над быстраю ракой,
і вецер распяяны
сябруецца з табой.

Уплятае табе ў косы
шаўковы паясок,
цалуе стан бялёсы
вясковы пастушок.

А раніцаю сонца
гуляе па лістку
і гладзіць па галоўцы,
як родную дачку.

Святкуючы, дзяўчаты
прыходзяць да цябе.
Здаецца, што сястра ты
дзяўчатам і вясне.

А колькі часу месяц
губляе над табой,
як ты галінкі звесіш
над соннаю ракой.

ПАГЛЫБЛЯЙ

СВАЕ ВЕДЫ

САМЫ ВЫСОКІ ЧАЛАВЕК

Гісторыі вядомы імёны людзей, якія адрозніваліся незвычайным ростам. Напрыклад, рост імператара Рымскай імперыі Максімільяна быў 2м 50 см, немца Канстанціна, які жыў у XIX стагоддзі, — 2м 60 см, шатландца, які служыў у войску прускага караля Фрыдрыха II (XVIII ст.), — 2 м 62 см. Рэкорд гігантызму ўсіх часоў належыць рускаму Махнову, які жыў у пачатку XX стагоддзя. Яго рост — 2 м 85 см.

Сярод жанчын самай высокай была швейцарка Ама — 2 м 33 см.

КОЛЬКІ КРОКАЎ ЗА ДЗЕНЬ

Чалавек робіць за дзень у сярэднім 20 тысяч крокаў. За год — 7 мільёнаў, а за 70 год — амаль 500 мільёнаў. Такім чынам, за ўсё жыцце чалавек мог бы дзевяць разоў абысці ўсю зямлю па экватары або паканаць адлегласць ад Зямлі да Месяца.

ШТУЧНАЯ ПАПЕРА

Незвычайную белую „паперу" ўдалося зрабіць без адзінага грама драўніны на охцінскай фабрыцы „Пластпалімер" у СССР. Папера, зробленая на аснове поліэтылена, прыдатна для друкавання кніг і газет.

Спецыялісты задумалі атрымаць і поліэтыленавую фотапаперу. Час яе апрацоўкі скароціцца, таму што гэту паперу не трэба сушыць.

500 КМ НА ГАДЗІНУ

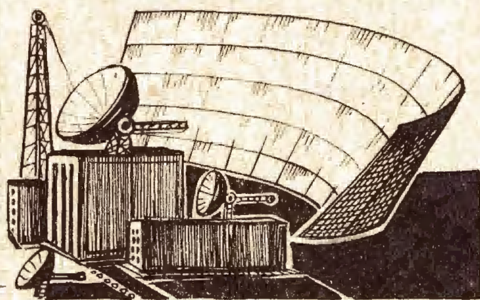
Японскія спецыялісты пабудавалі прататып лакаматыва на магнітнай падушцы, які, як мяркуюць, зможа развіваць максімальную хуткасць 500 кіламетраў на гадзіну. Такія паязды ў будучыні стануць канкурэнтамі самалётаў.

15 КМ У ГЛЫБ ЗЯМЛІ

На Кольскім паўвостраве, на далёкай поўначы еўрапейскай часткі Савецкага Саюза, зроблена бурыльная шчыліна на 15 км у глыб зямлі. Гэта найглыбейшая бурыльная шчыліна на свеце, зробленая ў цвёрдай пародзе.

СОНЕЧНАЯ ЭЛЕКТРАСТАНЦЫЯ

Швейцары апрацавалі праект сонечнай электрастанцыі для горных раёнаў. Галоўнай часткай абсталявання з'яўляюцца люстры з агульнай плошчай 500 тыс. квадратных метраў. 10 тысяч такіх люстраў пастаўлены на плошчы ў 1,1 квадратнага кіламетра.

Пазнаёмімся

* ✲ *

БССР, 220092, г. Мінск-92, вул. Адоеўскага, 20, к. 1, кв. 2. Іра Сокалава, вучаніца чацвёртага класа.

* ✲ *

БССР, 220036, г. Мінск-36, вул. К. Лібкнехта, 56, кв. 1. Люда Татаржыцкая, вучаніца 4 класа.

* ✲ *

СССР, Ростовская обл., г. Шахты, ул. Советская 252, кв. 78. Іре Поликарповой, дзяўчынка вучыцца ў пятым класе.

* ✲ *

Аліцыя Прычыніч, вучаніца восьмага класа, 17-200 Гайнаўка, ул. Лесьна, 10а.

* ✲ *

Міраслаў Прычыніч, 12 гадоў, 17-200 Гайнаўка, вул. Лесьна, 10а.

* ✲ *

Яніна Ежык, 16 гадоў, 17-200 Гайнаўка, пасёлак Міленіум, вул. Каханоўскага 6.

* ✲ *

Барбара (16 гадоў) і Цэліна (15 гадоў) Станапедзіс, 17-200 Гайнаўка, пасёлак Міленіум, 11/19.

* ✲ *

Анатоль Банькоўскі, вучань восьмага класа, 17-212 Ласінка, Беластоцкае ваяводства.

* ✲ *

СССР, 373250, г. Баку, пос. Хурдалан, 28 квартал, д. 21, кв. 39. Сергею Яковлеву.

* ✲ *

СССР, 370052, г. Баку, ул. Ага-Нейматула, дом 73, кв. 38. Татьяне Балаян.

* ✲ *

Крыся Міхалюк, вуч. чацвертага класа, в. Барок, 6, пошта 17-205 Новаберазова, Беластоцкае ваяводства.

* ✲ *

Аліна Топур, вуч. трэцяга класа, в. Барок. 7, пошта 17-205 Новаберазова, Беластоцкае ваяводства.

* ✲ *

БССР, 220036, г. Мінск — 36, вул. Р. Люксембург, 80, кв. 89. Жана Кудрашова, вучаніца дзевятага класа.

* ✲ *

БССР, 220036, г. Мінск-36, вул. К. Лібкнехта, 80, к. 2, кв. 21. Света Сасновіч, вучаніца шостага класа.

* ✲ *

БССР, 220036, г. Мінск-36, вул. К. Лібкнехта, 80, к. 2, кв. 22. Іна Калтунова, вучаніца шостага класа.

* ✲ *

БССР, 220039, г. Мінск-39, Слуцкая шаша, д. 62, кв. 465. Лера Юдзіцкая, вучаніца пятага класа.

* ✲ *

БССР, 220036, г. Мінск-36, вул. К. Лібкнехта, 80, к. 3. кв. 40. Наталля Прыземіна, вучаніца дзевятага класа.

* ✲ *

Аліна Мінько, вучаніца шостага класа, вёска Гарадзіска 15, пошта 17-212 Ласінка, Беластоцкае ваяводства.

* ✲ *

СССР, 373250, г. Баку, пос. Хырдалан, 28 квартал, дом 20, кв. 16. Зарифе. Дзяўчынка вучыцца ў восьмым класе.

* ✲ *

СССР, 373250, Аз. ССР, г. Баку, пос. Хырдалан, кв. 27, дом 2, кв. 27. Есаян Вале. Дзяўчынка вучыцца ў пятым класе.

Б. Харчук

ОЙОЙОЙКА

У старым плоце — дзірка. Юрка і Саша панадзіліся хадзіць праз яе да дзедка і бабкі ў госці. Ніякая сіла не можа прывучыць іх хадзіць праз брамку. Адзін лезе, другі папіхае. Культых! — і на падворку.

— А мы ўжо тут!

Думаў-думаў дзедка, што рабіць: забіў дзірку. А ім што — адбілі.

Пачала думаць бабуля. Напякла пірагоў, паставіла на стол, а потым вышла на двор, пахадзіла каля праклятай дзіркі, чакае.

Пачулі ўнукі, што пірагамі запахла, і да дзіркі. Сашка шусь — ды як заверашчыць: „Ойо-йой!" Юрка яго падпіхае, а той назад. Вырваўся, пачырванеў. Хукае на рукі, на калені. Тады Юрка палез пад плот, і таксама ў крык: „Ой! Ойо-йой!"

А бабуля смяецца:

— І што гэта там за ойойойка такая ўзялася? — кажа. — Я ж зусім не ойойойкаю, а крапівою тое месца пасыпала, каб вы не лазілі тут на каленках і на жыватах.

* ✲ *

Ірынка намалявала будынак, каля яго сад, у садзе квецце. Пагляздзеў на малюнак бацька і пытаецца:

— Ірынка, а чаму ж ты неба не намалявала?

— Але ж яно далёка.

* ✲ *

Раніцай Марыйка прыйшла да мамы:

— Мама, ці сёння ні ў каго імянін няма?

— А што? — не разумее мама.

— Торта хочацца...

* ✲ *

Тата кажа малому Славіку:

— Калі ты будзеш паслухмяны, я завязу цябе на месяц да бабулі.

— А што, яна на Месяцы жыве? — са страхам пытаецца Славік.

* ✲ *

Настаўнік. Які гэта час: я бегаю, ты бегаеш, ён бегае, яны бегаюць...

Вучань. Перапынак.

АДГАДАНКА

Паглядзі на малюнак і хуценька скажы, на якім з іх больш чорных крэсак.

Адрас рэдакцыі: „Зорка" 15-950 Białystok ul. Wesołowskiego 1